

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84100,Cunitia-Cunitz-Kunic-Maria.html>
2022-10-05, 02:17

Cunitia (Cunitz, Kunic) Maria

CUNITIA (Cunitz, Kunic) Maria (29 V 1610, Świdnica – 22 VIII 1664, Buczyna), astronom. Córka lekarza Henryka, właściciela dóbr Hohgiersdorf (Modliszów) oraz Kunzendorf (Mokrzyszów), i Marii Schulz, której ojciec był radcą księżęcym.

Z domu rodzinnego wyniosła gruntowne wykształcenie, zarówno humanistyczne (przypisuje się jej znajomość kilku języków), jak i matematyczne. 26 IX 1623 wyszła w Świdnicy za mąż za prawnika Davida Gerstmann, ale została wdową po niewiele ponad dwóch latach. W 1630 poślubiła Eliasa von Löwena (Loebena, Leonibusa, 1602–61), śląskiego lekarza i astronoma. W latach 30. z powodu wojny trzydziestoletniej małżonkowie musieli opuścić Świdnicę, udając się na kilkunastoletnią emigrację do Polski. Przez dłuższy czas gościli w Łubnicach, należących do klasztoru cysterek w Ołoboku. Po zakończeniu wojny, zapewne w 1649, powrócili do Buczyny, rodzinnej miejscowości von Löwena.

Zainteresowania astronomiczne C. rozwinęła pod wpływem von Löwena, wieloletniego obserwatora ciał niebieskich oraz autora tablic astronomicznych i almanachów. W latach 40. małżonkowie podjęli pracę nad przygotowaniem łatwiejszej w praktycznym wykorzystaniu wersji *Tabulae Rudolphinae* J. Keplera (1627). Dzieło to, w dwóch wersjach językowych – łacińskiej i niemieckiej – zostało wydrukowane w Oleśnicy w 1650 pt. *Urania Propitia sive Tabulae astronomicae*, z C. jako autorką i ze wstępem jej męża. Tablice te nie wymagały, tak jak tablice Keplera, stosowania w obliczeniach logarytmów, upraszczały też uzyskiwanie szerokości ekliptycznych planet. Małżonkowie utrzymywali korespondencyjne kontakty z ośrodkami naukowymi Europy, m.in. z J. Heweliuszem w Gdańsku, I. Boulliau w Paryżu czy P. des Noyerssem, sekretarzem królowej Ludwiki Marii Gonzagi. Dzięki zachowanym listom wiemy, że za obliczeniami, których

rezultatem były tablice w *Urania Propitia*, stało przekonanie o heliocentrycznej budowie Układu Słonecznego; dysponujemy biografią C., naszkicowaną 2 XII 1651 przez jej męża; posiadamy też opis pożaru z 25 V 1655, który zniszczył domostwo w Byczynie wraz z biblioteką, instrumentami astronomicznymi i dziennikami obserwacyjnymi, obejmującymi 30 lat.

Swoim dokonaniom C. zawdzięcza przydomki Śląskiej Pallady i Nowej Uranii. Jej imieniem nazwano krater na powierzchni Wenus.

M. Arndt: *Die Astronomin Maria Cunitia. Eine Gelehrte des schlesischen Barock*, „Jahrbuch der Schlesischen Friedrich-Wilhelms-Universität zu Breslau” 1986, t. 27; *Astronom Maria Kunic (Cunitia)*, Świdnica 2008; W. Kaczorowski: *Elias von Loeben lekarzem miejskim w Byczynie*, „Kwartalnik Opolski” 1995, nr 3-4; K. Targosz: *Wokół planowanego spotkania w Głogówku królowej Ludwiki Marii ze śląską astronomką Marią Cunitią*, [w:] *Jan Kazimierz na Śląsku. Pamiętnik sesji popularno-naukowej*, Opole 1996, s.7-8; teźże: *Sawantki w Polsce XVII w. Aspiracje intelektualne kobiet ze środowisk dworskich*, Warszawa 1997.

Jarosław Włodarczyk

[Poprzedni](#)
[Następny](#)